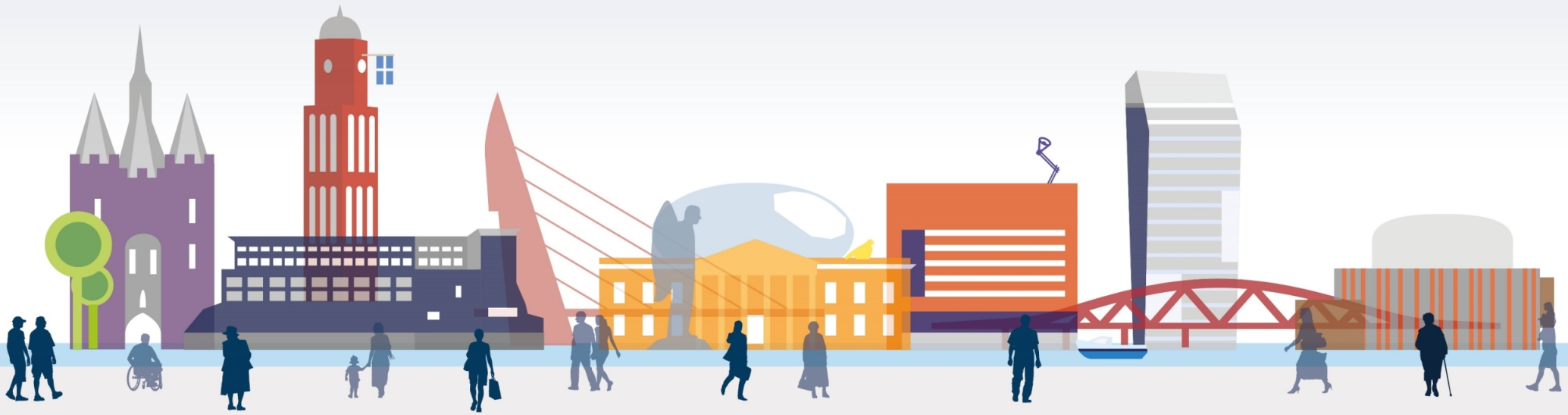
we presenteren u…

Zwolle

Samen voor een stevige basis

Evaluatie 2024

Wat wilden we bereiken?

Zwolle

Doel programma *Samen voor een stevige basis*
Op basis van een analyse van de leerlingenpopulatie op scholen met andere interventies het noodzakelijk beroep op specialistische vormen van onderwijs en jeugdhulp te verminderen. Met als kern: ‘minder medicaliseren, meer normaliseren’: goed kijken wat er speelt en oplossingen dichtbij zoeken in de leefomgeving van jongeren waarvan school een belangrijk onderdeel is.

In 2022 is besloten om het programma sterker te verbinden met de lerende aanpak van de proeftuin *Samenspel in de wijk* en – voor basisscholen – met de revitalisering SWV Primair Onderwijs en zo in en met ondersteuningsteams te leren en van daaruit te komen tot verbeteringen in lijn met het doel.

Hoe hebben we dit gedaan?

Zwolle

1. Met veertien scholen (in twee tranches) gesprekken gevoerd
2. Met vijf scholen een Value Case en een programma gemaakt en uitgevoerd
3. Met één school een initiatief verbinden onderwijs en jongerenwerk gestart
4. Met de ondersteuningsteams, basisscholen en Samenwerkingsverband passend onderwijs in West en Zuid gesproken over start van een leercyclus a la de proeftuin jeugd *Samenspel in de wijk* met de ondersteuningsteams
5. Met de ondersteuningsteams in Voortgezet Onderwijs gesproken over benutten lessen *Samenspel in de wijk* in ontwikkeling ondersteuningsteams

Verder in deze presentatie

1. Wat zijn de lessen van de zes scholen?
2. Welke andere ontwikkelingen speelden tegelijk die van invloed waren op doelen en resultaten programma *Samen voor een stevige basis*?
3. Welke conclusies kunnen we trekken?
4. Adviezen aan schoolbesturen en gemeente om verder te komen

Let op:

- *Gepresenteerde cijfers gaan alleen over Zwolse leerlingen*
- *Cijfers betreffen alleen inzet specialistische jeugdhulp (niet: speciale vormen van onderwijs)*

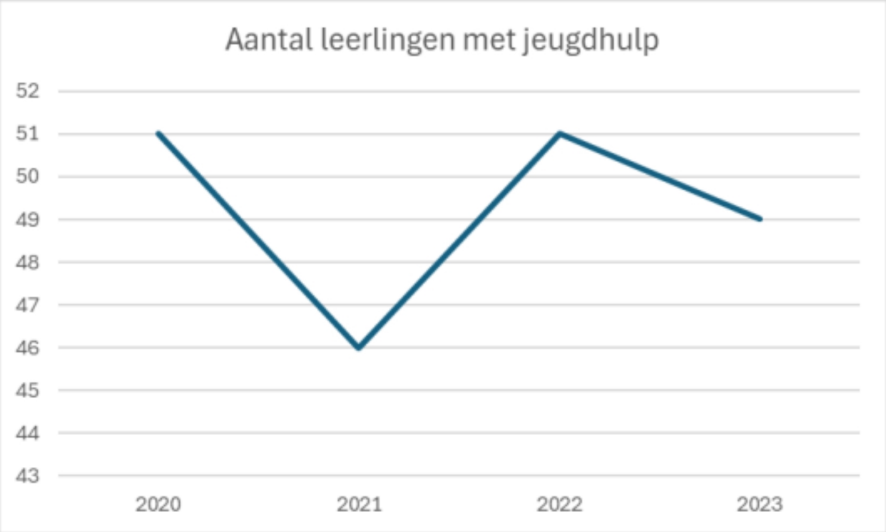
Programma *Samen voor een stevige basis*:

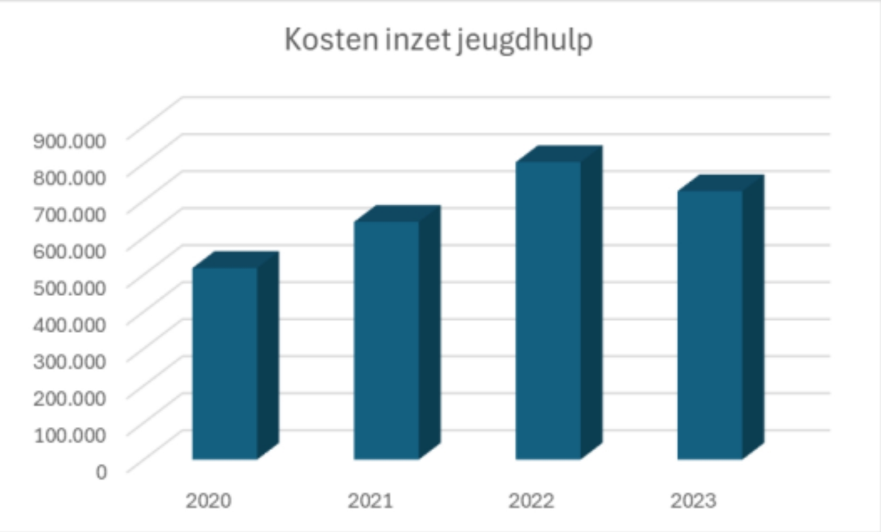
- ❑ Een rijk aanbod op school (‘De Sluiskamer’) als zinvolle vrije tijdsbesteding en alternatief voor respijtzorg en begeleiding jeugdhulp na schooltijd (gerealiseerd)

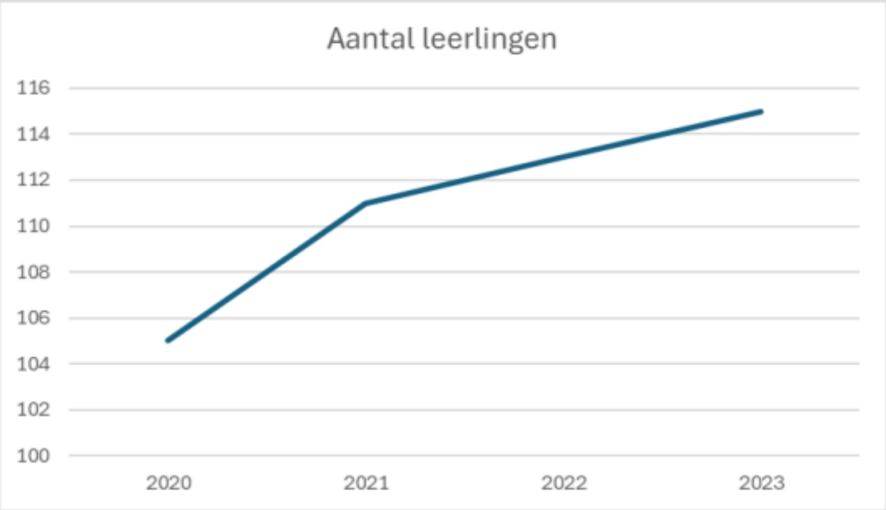
- ❑ Laagdrempelige omgeving voor ouders door een gezinsklas (niet gerealiseerd)

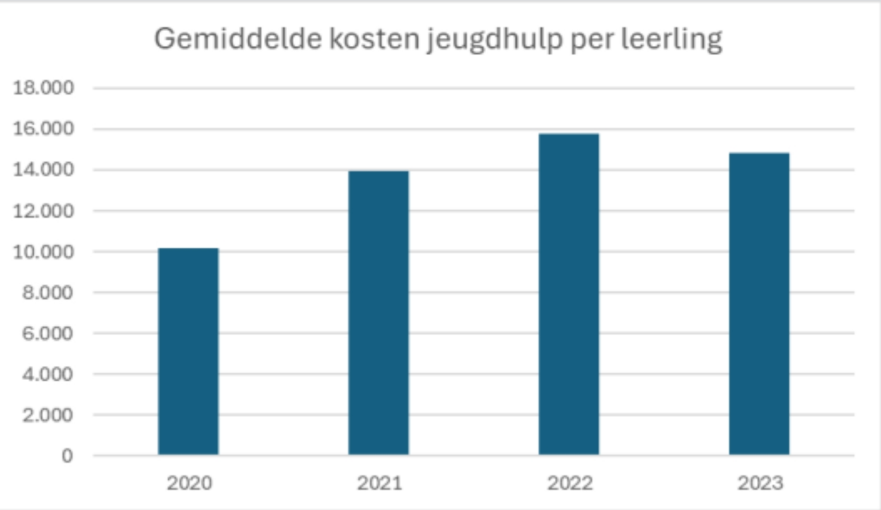
SBO De Sluis

Zwolle

SBO De Sluis

Zwolle

Wat werkte hier goed?

- Naschoolse activiteiten leerlingen in kwetsbare (thuis)situatie
- 85% lagere kosten respijtzorg
- % leerlingen met jeugdhulp iets lager
- Ouders ontlast, meer in contact
- Meer en andere relatie kinderen

Wat kon beter?

- Aantal leerlingen met jeugdhulp stabiel, geen afname
- Kosten populatie 40% hoger, vooral opvoedingsondersteuning
- Samenwerking in de wijk kans die nog onvoldoende van de grond is gekomen

De Springplank

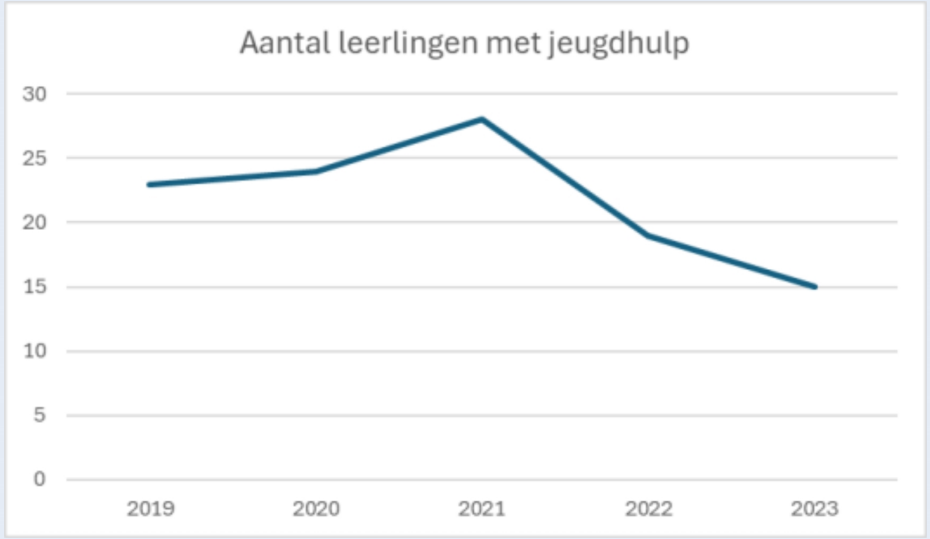
Zwolle

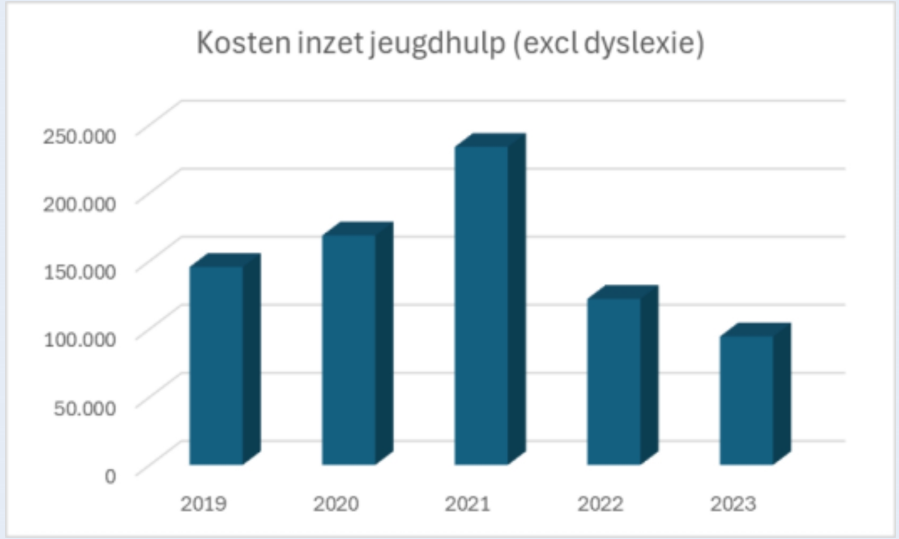
Programma *Samen voor een stevige basis*:

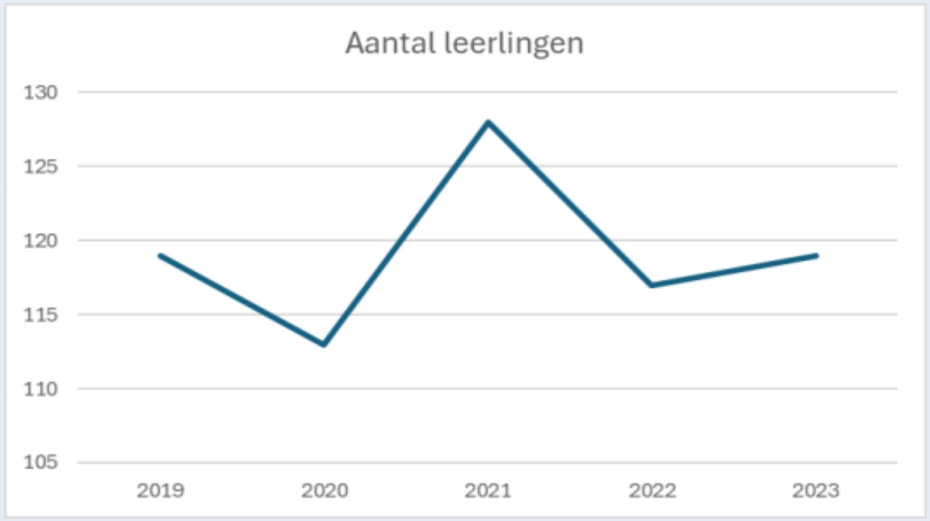
- ❑ Extra inzet jeugd- en gezinswerker (gerealiseerd)
- ❑ Naschoolse activiteiten (gerealiseerd)

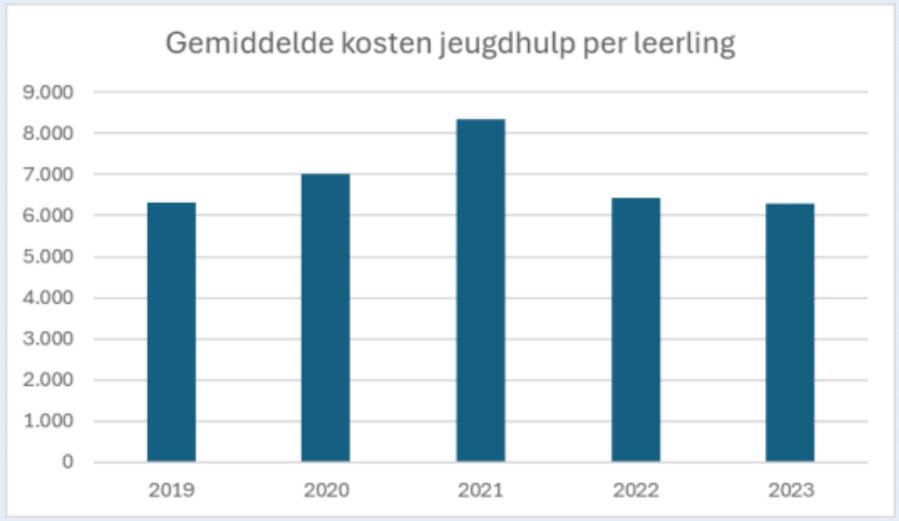
De Springplank

Zwolle

De Springplank

Zwolle

Wat werkte hier goed?

- Extra eigen inzet jeugd- en gezinswerker heeft verschil gemaakt: meer en betere samenwerking met IB, met leerkrachten en met ouders
- Aantal leerlingen met jeugdhulp lager dan bij start
- Kosten jeugdhulp populatie 12% lager

Wat kon beter?

- Inzet naschoolse activiteiten draagt alleen indirect bij aan minder jeugdhulp door versterking relatie met leerlingen en ouders
- Verlies geboekte winst bij overgang basis- naar voortgezet onderwijs
- Geen zicht op mogelijk effect inzet creatief therapeut (door school)

Kasteelhoeve (voorheen: De Vlieger 2)

Zwolle

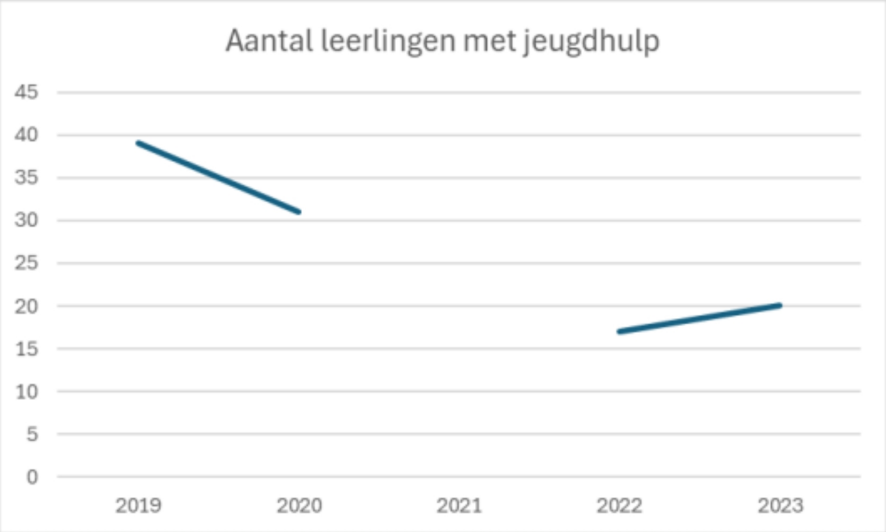
Programma *Samen voor een stevige basis*:

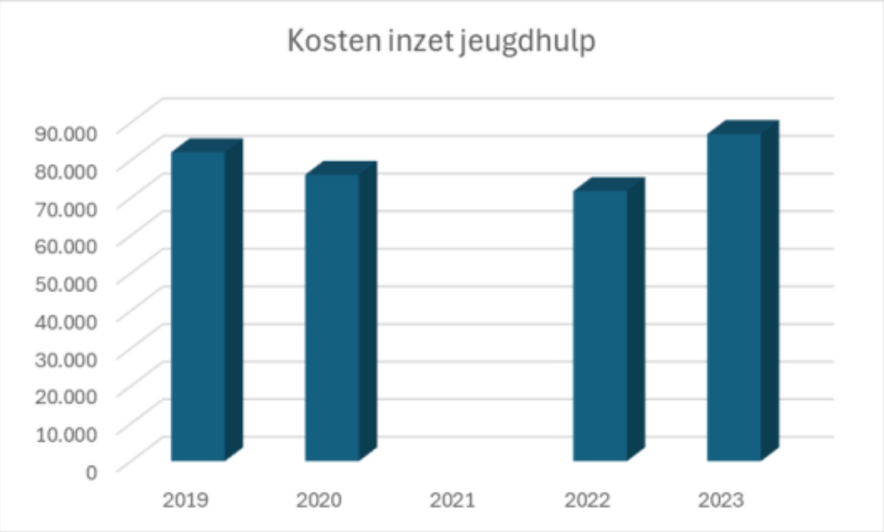
- ❑ Ondersteuningsteam 0-4 jaar waarin opvang en school samenwerken rondom vragen over passende opvang en onderwijs en ondersteuning sociaal domein/jeugdhulp (gerealiseerd)

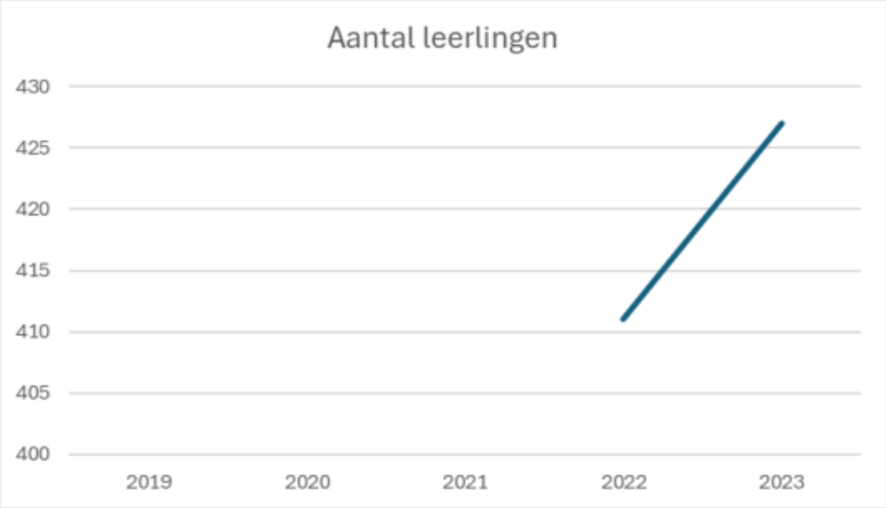
- ❑ Een doorgaande ontwikkellijn tussen voor- en vroegschool, met ruimte voor maatwerk in de vorm van een peuter/kleutergroep (gerealiseerd)

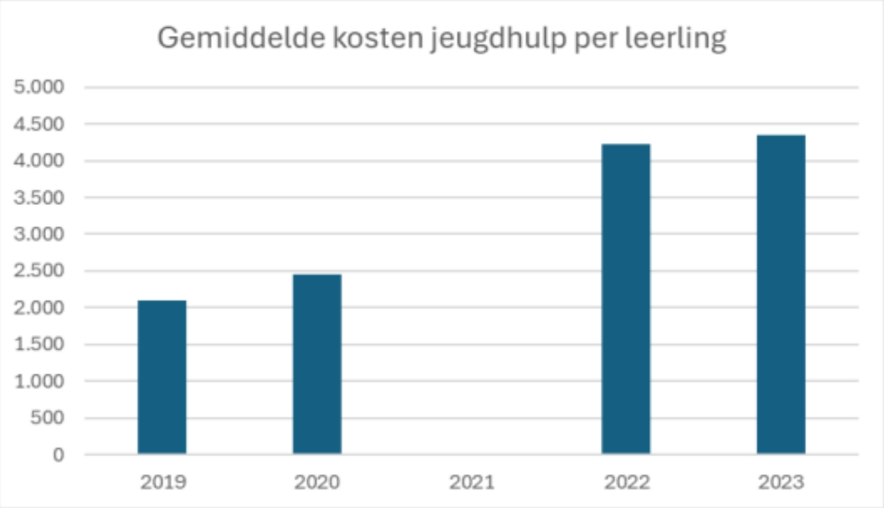
Kindcentrum Kasteelhoeve (voorheen: De Vlieger 2)

Zwolle

Kindcentrum Kasteelhoeve (voorheen De Vlieger 2)

Zwolle

Wat werkte hier goed?

- Combi OT 0-4 en peuter/kleutergroep: meer samenwerking met ouders, schoolgang zonder grote problemen
- Veiligheid op school beter
- 48% minder leerlingen met jeugdhulp
- Kwaliteitskaart ondersteuningsteam: handreiking voor samenwerking in praktijk
- Betere samenwerking met kinderopvang (doorgaande lijn)

Wat kon beter?

- Programma beter passend geweest voor Vlieger 3?
- Onduidelijkheid over doel programma en over financiële afspraken
- Kostenbesparing jeugdhulp (kosten 6% hoger dan bij start)
- Beschikbaarheid en betrouwbaarheid data

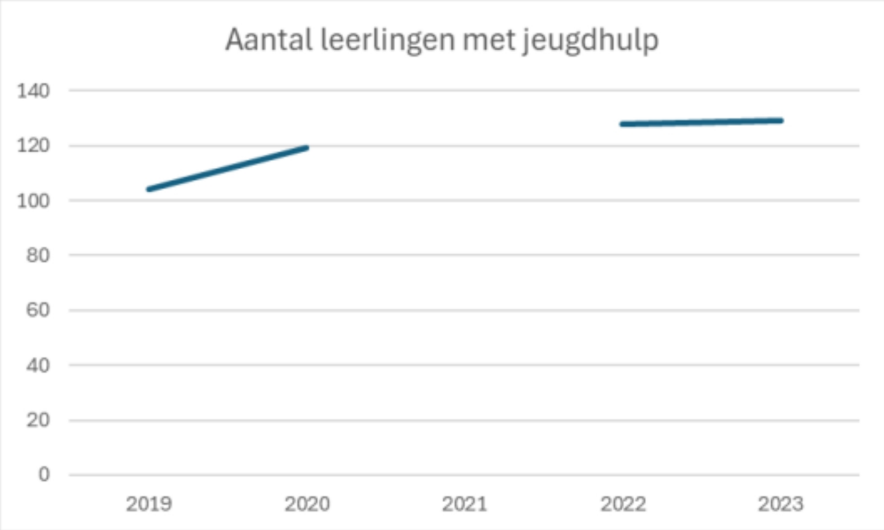
Programma *Samen voor een stevige basis*:

- ❑ Extra inzet jeugd- en gezinswerker (gerealiseerd)
- ❑ Bieden cognitief gedragswerk door ondersteuningsteam (gerealiseerd)
- ❑ Ontwikkeling en inzet Train de trainer variant THINK op school (gerealiseerd)
- ❑ Handelingsgerichte werkpraktijk zonder classificaties (gerealiseerd)
- ❑ Samen met school afwegen en handelen rondom uitval en thuiszitten (nog te verbeteren)

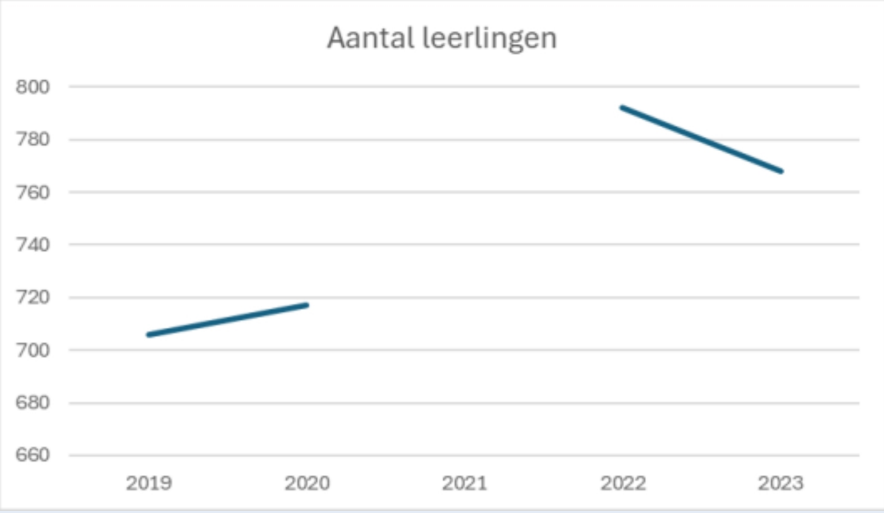
Daarnaast zette school zelf nog extra ondersteuning in waaronder jongerenwerk op school

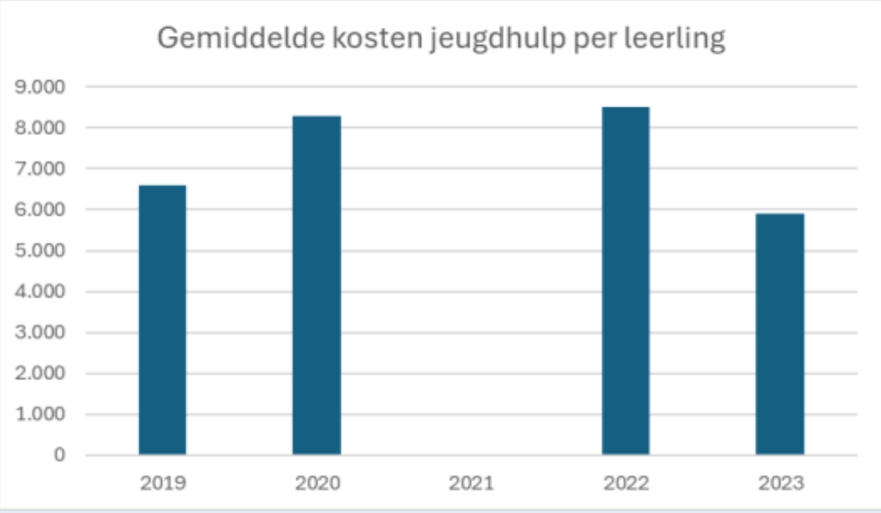
Greijdanus College

Zwolle

Greijdanus College

Zwolle

Wat werkte hier goed?

- Extra uren en eigen inzet JGW
- Kosten jeugdhulp populatie 21% lager (vooral opvoedingsondersteuning) en per leerling 10% lager dan bij start
- Cognitief gedragswerk: breed positief effect op leerling én op school
- OT beter benut voor gezamenlijke afwegingen over inzet leerplicht en andere ‘specialisten’ van buiten
- THINK op school: stevige basis voor zelfzorg leerlingen én mentoraat
- Samen werken, betalen en leren

Wat kon beter?

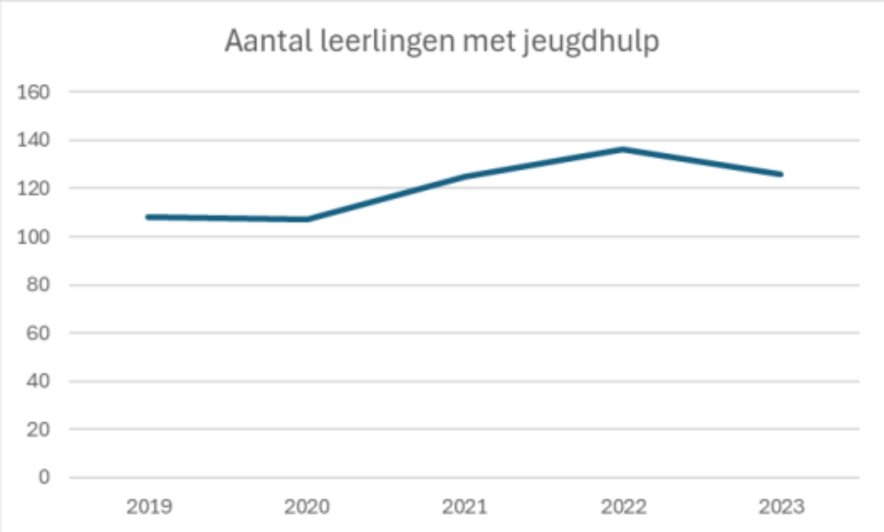
- Aantal leerlingen met jeugdhulp stabiel (niet lager)
- Veel nieuwe interventies tegelijk = onduidelijk wat welk effect had
- Effect eigen inzet JGW op inzet jeugdhulp niet apart zichtbaar te maken

Programma *Samen voor een stevige basis*:

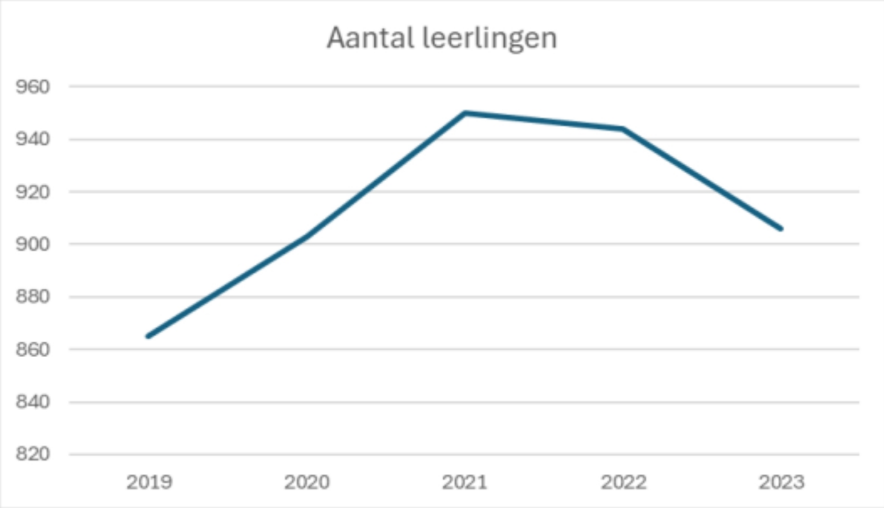
- ❑ Thuiswerkarme school (TAS; gerealiseerd)
- ❑ Naschoolse activiteiten: verrijking aanbod (deels gerealiseerd)

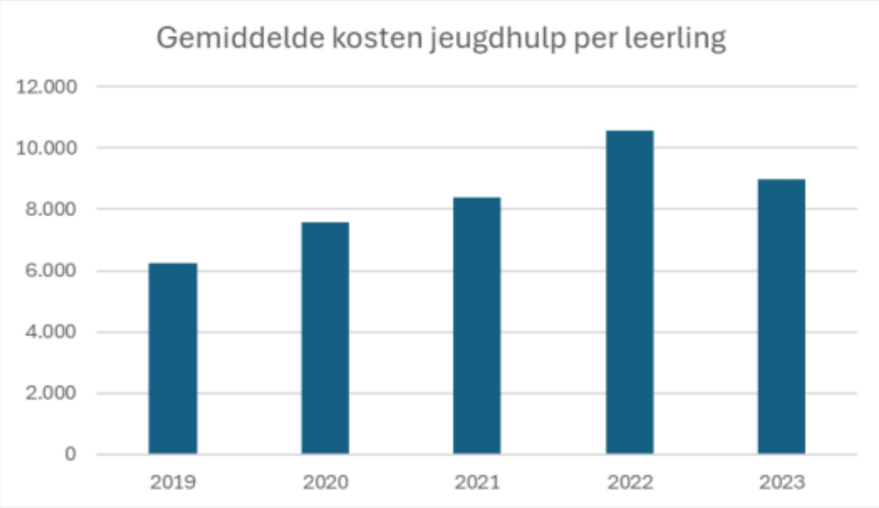
Van der Capellen Scholengemeenschap / Lassus Campus

Zwolle

Van der Capellen Scholengemeenschap / Lassus Campus

Zwolle

Wat werkte hier goed?

- TAS, minder stress door of bij schoolwerk, minder uitval en mede door TAS betere omgang met elkaar (veiliger)
- TAS door school geborgd in kader Rijke Schooldag
- Overprikkeling anders aangepakt, zo mogelijk in de klas
- Inzet Vuurkracht (naschools)

Wat kon beter?

- Aanname dat bij minder stress en uitval ook minder jeugdhulp nodig is, blijkt niet uit cijfers
- Kosten jeugdhulp populatie 65% hoger en per leerling 48% hoger dan bij start
- Hogere kosten vooral voor GGZ en opvoedingsondersteuning
- Bereik meest kwetsbare groep met naschoolse activiteiten (Rijke Schooldag) vraagstuk voor school

Programma *Samen voor een stevige basis*:

- ❑ Inzet ambulant jongerenwerk op school (schooljaar 2023-2024)

Voor meer informatie: Charon de Ruiter, *Jongerenwerk in Praktijkonderwijs – een contextgerichte benadering in het onderwijs* (juni 2024)

Talentstad Praktijkonderwijs

Zwolle

Wat werkte hier?

- Beter duiden gedrag leerlingen op school, minder spanning
- Verbinden jongeren met activiteiten vrije tijd; zonder jongerenwerk niet
- Vaste aanwezigheid (voorspelbaar)
- Jongeren doen meer mee in gewone leven en willen dat ook
- Inzet Vuurkracht op school
- Contact met ouders
- Wisselwerking met OT

Wat werkte hier niet?

- In- en uitvliegen jongerenwerkers
- Inbreng van eigen casussen door jongerenwerkers in het OT
- Missen groepen leerlingen door verschil in aanwezigheid groep en jongerenwerker

Wat speelde ook tijdens *Samen voor een stevige basis*? (1)

Zwolle

- Totale kosten jeugdhulp gemeente Zwolle stegen tussen 2019 en 2023 met 36%. Totaal aantal jeugdigen met jeugdhulp is redelijk stabiel. Aantal jeugdigen in verblijf daalt. Grootste deel stijging kosten zit in hogere tarieven. Als we hiermee rekening houden, komen drie scholen uit op lagere kosten jeugdhulp op populatieniveau, twee op hogere kosten dan in 2019.
- Corona: onrustige jaren, ook voor leerlingen én ouders. Na Corona meer moeite met socialiseren en focus in de klas, hogere groepsdruk, andere invulling vrije tijd (op je telefoon zitten), vaker sprake van verslaving (beeldscherm gerelateerd)

Wat speelde ook tijdens *Samen voor een stevige basis*? (2)

Zwolle

- Aantonen effecten programma SSB is lastig (geen controlegroep, meerdere interventies naast elkaar, onduidelijkheid over effect leerlingenverloop). Corona, extra inzet herstel na Corona (waaronder meer uren JGW in VO) en samenloop met andere programma's (b.v. *Samenspel in de wijk*, *Rijke Schooldag*) maken dit nog ingewikkelder.

En qua uitvoering programma:

- Onvoldoende ‘zakelijkheid’ in opdrachtverlening programma vooraf (vastleggen afspraken, data-uitwisseling) bemoeilijkten monitoring en verantwoording

Conclusies programma *Samen voor een stevige basis* (1)

Zwolle

- Binnen programma geen inzicht effecten op Speciaal Onderwijs
- Wel inzicht in effect op jeugdhulp voor populatie van vijf scholen, maar beperkt in 'wat werkt voor welke school of schoolsoort'
- Onvoldoende inzicht in werking meeste afzonderlijke interventies om nu al besluit te nemen over structurele en bredere inzet
- Wel kansrijk: naschoolse activiteiten voor leerlingen in kwetsbare (thuis)situatie bij SBO's, eigen inzet jeugd- en gezinswerkers, inzet cognitief gedragswerk op VO scholen, verbinding jongerenwerk
- Beoordeling situatie leerlingen met verzuim buiten OT om belemmert vinden manieren om leerling toch mee te laten doen

Conclusies programma *Samen voor een stevige basis* (2)

Zwolle

- Ondersteuningsteams speelden op alle scholen belangrijke rol in aanpak en verandering; de twee scholen met extra inzet jeugd- en gezinswerker kenden de grootste besparing op jeugdhulpkosten
- Het programma kende een trage ‘leercyclus’ door het ontbreken van een geregelde cyclus met leermomenten.
- De beoogde kortere leercyclus op basis van casuïstiek met de ondersteuningsteams op de scholen is niet van de grond gekomen.
- Kansrijk qua aanpak: trainen OT’s in systeemgerichte aanpak a la proeftuin *Samenspel in de wijk*, samenwerken aan thema’s met OT’s scholen (stadsdeel) en Samenwerkingsverband passend onderwijs PO.

Conclusies programma *Samen voor een stevige basis* (3)

- Op alle scholen was sprake van een piek in en direct na Corona met vaak pas in 2023 een zichtbare verbetering waarvan we moeten afwachten in of die zich in 2024 doorzet.
- De evaluatie geeft inzicht in de gerealiseerde verschuivingen qua beroep op specialistische jeugdhulp en kosten daarvan op populatieniveau; de evaluatie geeft onvoldoende inzicht in de mate waarin een besparing op de kosten opweegt tegen de investering die daarvoor nodig was.

Hoe verder? (1)

Zwolle

Kansrijk

- Vergroten eigen inzet SWT = extra uren op scholen?
- Naschoolse opvang doelgroep SBO (in kwetsbare thuissituatie) in de wijk, koppeling met Rijke Schooldag voor besparing op respijtzorg (jeugdhulp)
- Trainen ondersteuningsteams in systeemgericht werken (versterken gezamenlijke taal en aanpak)
- Inzet cognitief gedragswerk (groep) op VO scholen met veel leerlingen met jeugd GGZ
- Samenwerking met ambulant jongerenwerk a la Talentstad Pro met name op scholen met veel leerlingen uit gezinnen met sociaaleconomische achterstand
- Langdurige samenwerking (OT)

Hoe verder? (2)

Zwolle

Onderzoeken

- Toename beroep op opvoedings-ondersteuning, grote verschillen tussen scholen en in de tijd
- Verschillen Greijdanus en Van der Capellen uitwisselen, samen lessen trekken
- Lessen trekken uit samenwerking met jongerenwerk bij Greijdanus, Talenstad, Ambelt/Wapenveld en Deltion Jongeren Team

Stoppen

- Programma in de huidige vorm, na afloop van schooljaar 2024-2025 (tevens afsluiting Nationaal Programma Onderwijs)
- Thuiswerkarme school als interventie om onnodige inzet jeugdhulp te voorkomen

bedankt voor je tijd

Zwolle

